

2. ChatGPT: стрибок у майбутнє чи деградація освіти? : веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/news/chat-gpt-strybok-u-maibutnie-chy-dehradatsiia-osvity-87207.html> (дата звернення: 07.10.2023).

3. ChatGPT: епоха нових загроз чи нових можливостей? : веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3672046-chatgpt-epoha-novih-zagroz-ci-novih-mozlivostej.html> (дата звернення: 07.10.2023).

4. Технології ШІ в освіті. Еволюція чи революція? : веб-сайт. URL: <https://ceit-blog.ucu.edu.ua/vykladannya/tehnologiyi-shi-ta-chatgpt-v-osviti-evolyutsiya-chy-revolyutsiya/> (дата звернення: 07.10.2023).

5. Зробіть ChatGPT своїм асистентом: як учителю використовувати штучний інтелект для уроків : веб-сайт. URL: <https://osvitoria.media/experience/zrobit-chatgpt-svoyim-asystentom-yak-uchytelyu-vykorystovuvaty-shtuchnyj-intelekt-dlya-urokiv/> (дата звернення: 07.10.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-17>

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ VS АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ

Бондаревська К. В.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри соціального забезпечення та податкової політики
Університет митної справи та фінансів
м. Дніпро, Україна*

Реалії сьогодення засвідчують посилення ролі штучного інтелекту (ШІ) в багатьох сферах суспільного життя, в тому числі в освітній та науковій. Враховуючи наявність цілого ряду суттєвих переваг від використання можливостей штучного інтелекту в освіті і науці, серед яких пошук та узагальнення наукових джерел, опрацювання статистичної інформації, робота з великими масивами аналітики, застосування програмних продуктів з метою формування математичних моделей, створення навчального контенту та презентацій, промоція освітньо-наукових заходів тощо, варто відзначити ризики неетичного та недоброчесного використання ШІ. Зокрема, проявом академічної недоброчесності є присвоєння авторства текстів, створених безпосередньо штучним інтелектом. З урахуванням можливостей і масштабів застосування ChatGPT та інших інструментів

ШІ в освіті, можна припустити ризик того, що їх використання учасниками освітнього процесу з метою створення текстових документів набуде масового характеру.

Так, стрімкий розвиток програм ШІ у США одночасно з неготовністю їх фактичного впровадження призвів до випадків недоброчесності серед здобувачів освіти, через що ChatGPT був заборонений у державних школах Нью-Йорка та Сієтла [1].

Саме тому важливим напрямом подолання даного ризику є превентивні заходи, які дадуть змогу попередити недоброчесне використання ШІ, серед яких: розробка і впровадження програмних продуктів, здатних ідентифікувати текст, згенерований ШІ, інформаційна кампанія стосовно важливості академічної доброчесності в освітньому середовищі, а також розробка таких нестандартних навчальних та наукових завдань, які розвивають креативність, критичне мислення та нові підходи до вирішення проблемних ситуацій.

Крім того, особливої уваги заслуговує навчання викладачів та здобувачів освіти основам ШІ та практичному його застосуванню на рівні ЗВО, що дозволить знизити ризики недоброчесного використання ChatGPT та інших програмних продуктів. Роз'яснення усіх можливих наслідків недоброчесності, визначення напрямів доцільного використання ШІ, формування освітньої та дослідницької етики є важливим напрямом покращення якості освіти та формування доброго освітньо-наукового середовища.

Неможливо не відзначити важливий позитивний аспект розвитку ChatGPT та інших продуктів ШІ в сучасному світі, який стосується безпосередньо академічної доброчесності: підвищення уваги до проблеми недопущення академічного плагіату через використання ChatGPT, проведення відповідних досліджень, формування прогнозів на майбутнє, а також розробка програм для перевірки текстів на плагіат на основі ШІ, зокрема, GPTZero, AI Writing Check, CrossPlag і власне OpenAI [1].

Таким чином, варто зробити висновок про необхідність спрямування можливостей ШІ у потрібне русло. Зокрема, серед варіантів такого використання штучного інтелекту можна виділити:

1. У сфері академічної доброчесності: розробка програмного забезпечення для виявлення плагіату і запозичень; оформлення інформаційних заходів та відповідних документів з приводу необхідності дотримання академічної доброчесності.

2. У сфері освіти: оформлення навчального матеріалу, його чітке структурування та відповідне оформлення з метою підвищення зацікавленості і мотивації здобувачів освіти у процесі навчання; пошук інформаційних джерел для подальшого опрацювання; розробка

контрольних і тестових завдань, тренувальних вправ для здобувачів освіти за допомогою інструментів ІІІ.

3. У сфері науки: застосування ІІІ у науковій роботі у контексті пошуку інформаційних джерел та їх узагальнення; проведення економетричного та математичного моделювання, пошуку та опрацювання статистичної інформації; оформлення результатів наукових досліджень; промоції наукових напрацювань та пошуку варіантів їх монетизації).

Список посилань

1. Cullen C. Artificial Intelligence: Friend, Foe, or Neither? URL: <https://academicintegrity.org/resources/blog/110-2023/february-2023/422-artificial-intelligence-friend-foe-or-neither>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-18>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ІНДИКАТОР ТА ПРИНЦИП ГІДНОСТІ У ФОРМУВАННІ ЇХ СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ

Бондар-Підгурська О. В.

*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту
Полтавський університет економіки і торгівлі
м. Полтава, Україна*

В умовах все нових викликів і загроз питання академічної доброчесності здобувачів вищої освіти як індикатора та принципу гідності під час формування їх системи цінностей набувають все більшої актуальності.

«Академічна доброчесність» категорія багатогранна – її можна розглядати як принцип, так і індикатор гідності людини. *Гідність* здобувача вищої освіти як термін етики визначає самоповагу та самоцінність особистості, моральну її рівноправність у соціумі та академічному середовищі порівняно з іншими, а також недоторканість до її інтелектуальних здобутків і здобутків інших, як у стінах закладів вищої освіти, так і поза їх межами.

Такий погляд найбільш ефективно може реалізуватися через позиціонування академічної доброчесності як принципу та індикатору